

Um at líta aftur um bak

ODDAGREININ í Sosialinum leygdagur in hevur rakt meint hjá fyrrverandi fiskasølustjóra og nú tingmanni fólkaflaksins, Birgir Danielsen. Í greinini vistu vit aftur pástandinum hjá fleiri fólkaflaksmonnum, vinnulivsmonnum sum politikarum, um at lónarlagið í Føroyum hevur verið størsta forðingin fyri at fara undir góðsking av fiskavørum her á landi. Vit sendu hesa ákærna móti arbeiðsfólkinum á flakavirkjunum aftur til avsendaran við nýggjari áskrift: at tað eru umrøddu vinnulivsmenn og politikarar, sum hava verið størsta forðingin fyri eini menning av føroyska fiskiðnaðinum móti liðugvørum. Hetta var fyrst og fremst svar uppá titulu. Og tá nú tingmenn fólkaflaksins taka hetta málið fram aftur, so er at smíða meðan jarnið er heitt.

SKRIVING okkara hevur rakt so meint hjá fyrrverandi fiskasølustjórnum, at hann í grein, sum er ein heilsan til Sosialin, skrivur, at Sosialurin seinastu 20 árin hevur havt sum livibreyð ófantalig álop á Føroya Fiskasølu, SEV, stjóran fyri felagsskapin og aðrar felagsskapir og persónar við.

LAT tað verða sagt her, at tað er rætt, at Sosialurin øll hesi ár eisini hevur roynt at vera kritiskur mótvegis bæði Føroya Fiskasølu og SEV. Tó skal viðgangast, at vit í alt ov stóran mun hava verið ov lítið kritiskir. At talan hevur verið um ófantalig álop kunnu vit ikki geva Birgiri Danielsen rætt í. Lat okkum tí bara líta eitt sindur aftur um bak og fáa nøkur ting upp á pláss.

NEYVAN nakað annað blað her á landi hevur so trúliga møtt á aðalfundum og tíðindafundum hjá Føroya Fiskasølu sum júst Sosialurin. Aftur og aftur hava vit eisini fingið úttalisi frá stjóranum til tíðaraktuellar spurningar. Tað er verðið til nógvar áhugaverdar greinar, og mangt av tí hevur sett í gongd orðaskifti. Nakað, sum bæði Birgir Danielsen og vit meta sera positivt. Og rætt skal vera rætt. Hann hevur altíð verið fúsar at svara spurningum. Hann hevur verið okkum ein góð kelda. Og tað er tí eisini greitt, at júst hetta blaðið í so máta óbeinleiðis hevur gjørt eitt stórt PR-arbeiði fyri Fiskasøluna og sjónarmiðini hjá stjórn hennara. Í so nógva, vil onkur halda. Tá Birgir Danielsen so sigur, at vit í heili 20 ár hava havt sum livibreyð at koma við ófantaligum álopum á fyrtekuna og seg, so er hetta ikki rætt. Og tað veit Birgir. Tað, sum hann helst hugsar um, eru tær kritisku greinar, sum eisini hava átt innivist í Sosialinum mótvegis Fiskasøluni. Og sum demokrat og liberalistur átti hann at verið fegin um slíkan kritikk, tí hesin hevur verið mettur sum uppbyggjandi og framtírsiggiandi; har vist varð á vandar og skeivleikar. Takið t.d. samrøðuna við táverandi solumannin Trúgva Johansen, sum kom við lemmjandi kritikki móti Fiskasøluni, har niðurstaðan var, at alt var steindeytt á Fiskasøluni. Har bara forðaði man útviklinginum og tók so við tá áður høvdu gjørt forarbeiðið. Tað var ein áhugaverd samrøða eins og so mangar aðrar.

Á NÆSTAN hvørjum aðalfundi í Føroya Fiskasølu seinastu árin hava vit sett stjóranum afturvendandi spurningin: hví kunnu vit ikki gera liðugvøru í Føroyum! Og aftur og aftur hava vit fingið sama avgjörða svarið: tað loysir seg

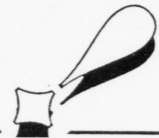
ikki at flyta pipar, salt og rasp til Føroya og spolera tann hvíta fiskin. Hvítur fiskur av landinum sum blokkvøra var einasta og besta loysnin. Og harumframt fingi vit at vita, at tollmúrarnir í EF forðaðu fyri viðari góðsking í Føroyum. Vit endurgóvu hetta. Og vit fingi aðrar at kommentera tað. Eitt nú fingi vit stjóran í felagnum Atlantic Export, sum partamann Birgirs, Svend Áge Ellefsen, var við í, at koma við síni viðmerking. Og eisini hon var ein lemjandi kritikkur av Fiskasøluni og stjórn tess fyri at forða útviklinginum á bæði framleiðslu og sölukúnum. So Birgir Danielsen, í stóran mun hava tað verið tinir egna partamenn, sum hava lagt nøvn til kritikkin í Sosialinum móti Fiskasøluni. Er tú í va, tá spyr partamann tín, Svend Ága!

NÚ eru vit farin inn í eitt nýtt ártíggju og eru á einum vegamóti hvat fiskiðnaðinum viðvíkur. Tjak tekur seg av álvara upp um góðskingina og menn, ikki minst nýggja ættarliðið av vinnulivsmonnum og landsstýrismonnum, koma eftir, at vit eru sigldir ártíggju aftur úr framleiðslukúnum. Sum størsti útflytari av okkara fiskavørum í mong, mong ár og sum monopoliknandi vegvisarin fyri øllum fiskiðnaðinum hevur Føroya Fiskasøla havt eina sera stóra ábyrgd fyri ikki at siga høvuðsábyrgdina av gongdini. Og tá stjórnin í Føroya Fiskasølu harafturat hevur sitið sum formaður í einum av okkara størstu bankum øll hesi árin, so er greitt, at júst hesin maðurin hevur havt sera stórt vald og ávirkan á alla gongd. Hann hevur sum so havt fingur á øllum samfelagspulsinum, hevur kunnað stýrt bæði vinnulivsmonnum og politikarum. Orð hansara hava fyrri sera, sera mong verið uppfatad sum tann endaligi sannleikin. Hann

hevur verið kendur sum oraklið á Fiskasøluni. Og hvør hevur meira enn nakar annar vent peikifingrinum móti politikarunum, hvørja ferð onkur syndabukkur skuldi finnast — og onkur annars hava skyldina av skeivu gongdini!

NÚ sami maður er farin upp í politikk, so átti hann ikki at verið sartur fyri kritikki. Hann hevur sjálvur valt at gerast politikari, og nú spurningurin um góðsking er so nógva frammi, so eigur júst sami fyrrverandi fiskasølustjóri og nú tingmaður eisini at verið ein av høvuðsmonnum í kjakinum. Tí var tað, at vit tóku hann við í oddagreinina seinasta leygdag. Og tað átti hann at verið fegin um. Nú hevur hann bæði tíð og møguleika at verja seg. Nú er hann ikki longur bundin av Fiskasøluni.

NÚ er tað sjálvandi lætt at vera eftirklókur og leita eftir syndabukkum. Tað er ikki hetta, vit eru úti eftir. Men vit halda tað er rætt at seta spurningin, hví góðsking her á landi ikki er komin í gongd fyrr enn nú hesi seinastu árin. Og vit halda, at tað er umráðandi at smíða, meðan jarnið er heitt — at vit nú av álvara fáa eitt orðaskifti um góðskingina, nú tað ikki longur er ein maður, sum nærum einsamallur stýrir øllum útviklinginum á økinum. Tað er líka so rætt at seta spurningin, hvønn leiklut okkara fólkavaldu hava havt í hesum. Eisini javnaðarflokkurin. Og tað kjakið skal Birgir Danielsen vera so hjartaliga vælkomin at luttaka í. Lesið eisini viðmerking undir oddagrein.

Tingmenn og bláðskrivning

Í Dagblaðnum í gjár svarar Birgir Danielsen, tingmaður, oddagrein í Sosialinum seinasta leygdag. Hann skrivur m.a.:

„Við tað, at vit — Javnaðarflokkurin og Fólkaflaksflokkurin — síðan januar í ár hava verið í samgongu og havt eitt gott samstarv, eri eg samdur við Sosialinum, hvørja ferð hann hevur funnist at „høvuskari“ skrivning í Dagblaðnum, sum kann koma at ganga út yvir tað góða samstarvið, sum helst skuldi kunnað hildið áfram.“

Men mán niðurstøða er tann, at munurin millum ófanta skrivningina í Sosialinum og í Dagblaðnum so avgjört ikki er til fyrimunar fyri Sosialin, sum livibreyð tey seinastu 20 árin hevur havt ófantalig álop á Føroya Fiskasølu, og kanska serliga undirritaða, SEV, stjóran fyri felagsskapin og aðrar felagsskapir og persónar við.

Tað byður mær í mót

at siga tað, men ikki eitt orð grettir Sosialurin um alla ta vanlagnu, sum hevur verið føroysku skattgjaldarunum fyri orsakað av javnaðarmonnum fyrst sum bæði fadir og gubbi at heildarloysnini frá 1975 og síðan øllum teimum figgaróluknum, sum Javnaðarflokkurin eigur ta íva somu æruna av innan fyri karmin av hesi ólukku heildarloysn.

Skrivingin í Sosialinum verður ikki told, tí hon orkymlar okkum, sum dag og nátt mugu skumpa henda stinkandi kóst.

Latið okkum einaferð med alla sláa fast, og hetta eigur Birgir Danielsen at skriva sær aftanfyrri oyrað: at Sosialurin er ikki 17. maður í samgonguni. Vit hava fullan rætt til at havast at samgonguflokkunum einsvæl og teimum, sum sita í andstöðu. Hetta er okkara ábyrgd sum blað. Hvat viðvíkur Dagblaðnum er stóðan tann, at tykkara floksfelagi og samgongufelagi javnaðarfloksins, Óli Breckmann, brúkar blaðið sum sín politiska leikpall.

Haðani rekur hann sitt persónliga egotripp av einum valstriði alt valskíðið.

Antin lann tekur til orðanna á tingsins røðarpalli ella í oddagrein í Dagblaðnum, so er hann PARTUR av tí samgongu, sum tit hava skipað saman við javnaðarflokkinum. Sosialurin er ikki partur av nakrari samgongu, vit eru ikki nakar 17. maður, og vit hava onga ávirkan á, hvørjar politiskar avgerðir verða tiknar. Tað hava aleina Birgir Danielsen og partamaður hansara, Óli Breckmann, saman við øðrum fólkaflaksmonnum og javnaðarflokkinum. Vit hava sum blað vist á vandan hjá einhvorji samgongu, sum er bundin á hond og fot av Óla Breckmansa atkvøðu. Vit hava ávarað javnaðarflokkin ferð eftir ferð og vit hava mint fólkaflaksleiðsluna á, at hon við at góðtaka framferðina hjá hesum teirra tingmanni, í veruleikanum setir eina samgongu, hon sjálf er fegin um, upp á spæl.

Vit hava sett spurningin: hvussu leingi ætla

javnaðarmenn, sum verða skildir hjálparmenn hjá KGB, Gestapo og øðrum blóðdálkaðum felagsskapum, at góðtaka slíka hetz frá einum av teimum tingmonnum, sum teir samstarva við! Hetta er tað, málið snýr seg um, harra Danielsen. Heldur enn at brúka tíðina upp á at leggja eftir Sosialinum átti tú at rudda upp í tinnu egna flokki. Spyr teg sjálfvan: — Er tað ikki margháltligt, at ein maður sum eg, um somu tíð sum eg ynski at samarbeiða við javnaðarflokkin, lati ein av mínum næstu partamonnum sleppa at svina til og halda fram við síni miðvísu og hatsku framferð móti javnaðarfólki!

Var tú ein maður og vildi tú samarbeiðinum millum fólkaflakkin og javnaðarflokkin væl, so átti tú fyrst at søpa fyrri egnum durum í flokki tinnu, áðrenn tú gav okkum á Sosialinum av grovfyluni. Tá tað er gjørt kunnu vit halda fram við einum tiltrøngdum, breiðum og sakligum orðaskifti um eitt nú góðsking, EF-toll, forðingar, ábyrgd osfr.

Ein ávaring og onnur

Sum umrøtt í Sosialinum í dag hevur Filmsfelagið sent grunnum og stovnum áheitan um at vera meira varin, tá stuðul verður veittur til útlendingar, ið gera film um Føroyar. Filmsfelagið ger vart við, at filmsútútnir føroyingar mugu hava sómðir fyri at menna listagreina sum føroyska filmslist. Filmar, sum útlendingar gera, kunnu ongantið kallast føroyskir filmar. Felagið heldur tað vera spell, um útlendingar fara avstað við teimum fáu føroysku játanum, ið eru til filmsframleiðslu.

Tað er alla æru vert, at Filmsfelagið ávarar ímóti at tveita pengar út til spekulantar, sum bara vilja vinna burtur úr tí stóra áhuganum, ið uttanlands er fyri hesum landi. Vit hava ov mikið av dømum um føroyskt bláoygni yvirfyri útlendingum, t.d. tá

onkrir hava verið og boðið sær til at veitt figging. Sjálvt núverandi figgjarmálaráðharrar mudi einaferð komið í neyð, tá ein spekulantar kom og bjóðaði fyrítøku hansara lín.

Hvínegin skal her verða ávarað ímóti at geva list virði, bara tí hon er føroysk. Ein føroyskur filmur nýtist ikki vera verður at stuðla, bara tí hann er føroyskur. Stóra F er ikki nóg mikið fyri at koma undir heitið list.

Tað skuldi verið óneyðugt at sagt, at størstu filmsverkinu um Føroyar júst eru gjord av útlendingum. Torført at siggja nakran vanda í, um slík verk fáa figgjarligan stuðul úr Føroyum. Sjálvandi skulu vit ikki ganga øllum við áhuga fyri Føroyum til handa. Men vandin kann vera størri í at taka til takka við øllum, bara tí tað er føroyskt.

Tað ber jú eisini til at læra av teimum kónu.